

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН МЕДИЦИНА АКАДЕМИЯСЫ

Гигиена және эпидемиология кафедрасы

Тақырыбы: Санитарлық-гигиеналық зертханада жұмысты ұйымдастыру. Коммуналды гигиенасы нысандарын тексеру актілерін, хаттамаларын және қорытындыларын және басқа құжаттарын толтыру тәртібі

Орындаған: Айдосова М.

Тобы: В-ҚДС-03-15

Қабылдаған: Жумадилова А.Р.

Жоспар:

I. Кіріспе

II. Негізгі бөлім:

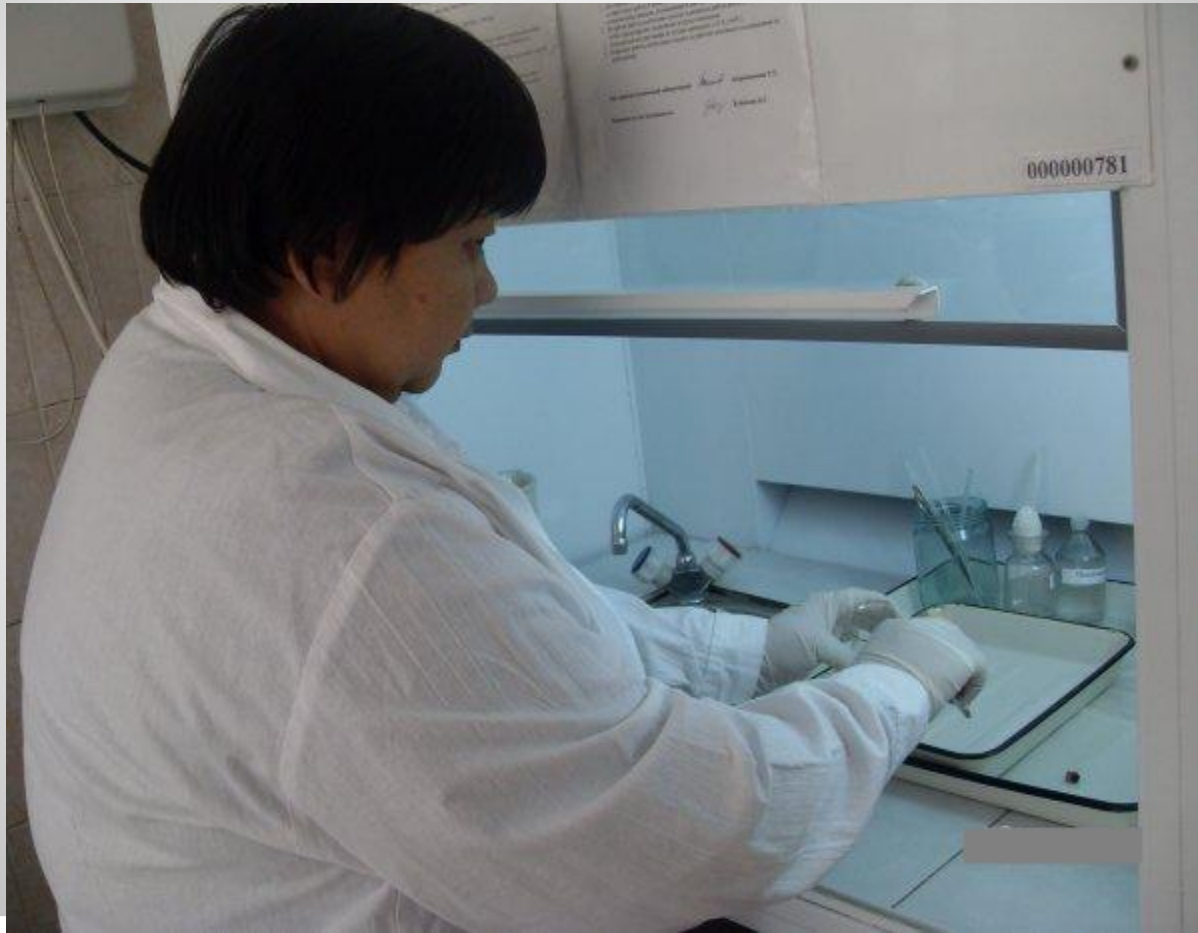
1. Санитарлық-гигиеналық зертхана
2. Радиология зертханасы
3. Коммуналды гигиена нысандарын тексеру

III. Пайдаланылған әдебиеттер

Санитарлық-гигиеналық зертхана

Санитариялық-гигиеналық зертханасына: еңбек гигиенасы, тағам гигиенасы, коммуналдық гигиена, полимерлі материалдар токсикологиясы, пестицидтер мен улы химикаттар және ЭМӨ мен басқа да физикалық факторлар бөлімшелері кіреді.

Санитарлық-гигиеналық зертхана құрылымы және құрал жабдықтар

Қызметі:

- адамдар денсаулығының жағдайына қауіпті келеңсіз факторлар төңірегінде қажетті санитариялық-эпидемиологиялық сараптаманы, сыртқы ортаның (ЭМӨ, ЭСТ, шу, діріл т.б.) физикалық факторларын өлшеу құралдарын және зертханалық зерттеулерді іске асыру;

- көлік құралдарына сараптама жасау, тағам өнімдерін тасымалдау үшін қолданатындар, азық-түлік шикізаты, шаруашылық - ауыз суы, химиялық, уланғыштар мен радиациялық заттар және гигиеналық нормативтер мен санитарлық ережелердің сәйкестігі.
- санитариялық - эпидемиологиялық сараптама өткізу және қорытынды шығару.

**Санитариялық-эпидемиологиялық сараптама
орталығындағы аса қауіпті жұқпалы аурулар
зертханасы төмендегідей жоғары білікті қызмет
көрсетеді:**

Адамдарды зоонозды жұқпалар тобына – сарып, иерсиниоз, листериоз, лептоспироз, пастереллез, сонымен бірге хламидиоз, бөртпе сүзегіне зерттеу жүргізу;

Сарыпқа бактериологиялық (гемоәсіндіге қан тапсыру), серологиялық (Хеддльсон реакциясы, Райта, Розбенгал сынама, РПГА), иммунологиялық кешенді тексеру;

Радиология зертханасы

Радиациялық бақылау – ұйымдардағы, қоршаған ортадағы және адамдарға сәулелендіру деңгейіне радиациялық жағдай туралы ақпараттарды алу.

Радиология зертханасы радиациялық бақылау жүргізеді:

- Тағам өнімдері, азық-түлік шикізаты және ББҚ;
 - Ауыз су;
 - Ашық су көздері;
 - Техникалық су;
- Құрылыс және жол-құрылыс материалдары;
 - Дәрі-дәрмек заттары;
 - Ағаш өңдейтін өнім;
 - Жанармай;
 - Зергерлік бұйым;
 - Темекі өнімі;
- Минералды тыңайтқыштар

- Қара және түрлі түсті металды сүймен;
- Радиоактивті өндірістік қалдық;
- Құрал-жабдық пен арнайы көліктердің радиоактивті ластануы;
- Топырақ және судағы 222 радонды анықтау;
- Судағы 210 полонияны анықтау.

Гамма сәулелену мөлшерінің қуаттылығын өлшейміз:

- Тұрғын үй және өнеркәсіп аймағы;
 - Өндірістік, қоғамдық және тұрғын үй жайлары.
- Қуаттылық мөлшерін өлшейміз:

- «Коммуналдық мақсаттағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларын бекіту туралы
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 17 қаңтардағы № 94 Қаулысы
- «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 18 қыркүйектегі Кодексінің **6-бабының 2) тармақшасына** сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**
- 1. Қоса беріліп отырған «Коммуналдық мақсаттағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» **санитариялық қағидалары**

Негізгі ережелер

- 1. Осы "Коммуналдық мақсаттағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидалары (бұдан әрі – Санитариялық қағидалар) коммуналдық мақсаттағы объектілерді жобалауға, орналастыруға, сумен жабдықтауға, су бұру жолдарына, жарықтандыруға, желдетуге, үй-жайларды, жабдықтарды күтіп-ұстауға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды белгілейді.
 2. Осы Санитариялық қағидалар жобаланатын, салынып жатқан, қайта жаңартылатын және жұмыс істеп тұрған коммуналдық мақсаттағы объектілерге қолданылады.
 3. Осы Санитариялық қағидаларда мынадай терминдер мен анықтамалар пайдаланылды:

● Жалпы санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

- Орналастыруға және құрылысқа жер учаскелерін бөлуге және беруге, сондай-ақ құрылыс үшін жобалау құжаттамасын қарауға аумақтық мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау органдары берген санитариялық-эпидемиологиялық қорытынды болған жағдайда жол беріледі.
- Объектілердің Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен санитариялық қағидаларға сәйкес санитариялық-қорғаныш аймағы болуы тиіс.
- Объектінің аумағы қоршалады, абаттандырылады, көгалдандырылады, жарықтандырылады және тазалықта күтіп-ұсталады. Аумақты жинау күн сайын жүргізіледі, адамдар жүретін немесе көліктер қозғалатын орындарға жылдың жылы кезеңінде су себіледі, қысқы уақытта қар мен мұздан тазартылады.
- Зираттардың аумағын қоспағанда, көлікпен кіру жолдары мен жаяу жүретін сүрлеулердің атмосфералық жауын-шашындарды суағарларға бұратын қатты жабыны болуы тиіс.
- Жобалау кезінде мүмкіндіктері шектеулі адамдар (мүгедектер) үшін құрылғылар көзделеді.

- Объектілердің ғимараттары жылумен жабдықтау, сумен жабдықтау, су бұру, желдету, ауа баптау жүйелерімен қамтамасыз етіледі.
- Ыстық және суық сумен қамтамасыз ету жүйелері Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен тиісті санитариялық қағидаларға сәйкес судың берілуін қамтамасыз етуі тиіс.
- Су бұру жүйелері сарқынды судың қауіпсіз ағуын қамтамасыз етуі тиіс. Санитариялық-техникалық желілер, құрылғылар және аспаптар жарамды күйде болуы тиіс.
- Кәрізделмеген аудандарда ауладағы дәретханалар ғимараттан 25 метрден (бұдан әрі – м) алыс қашықтықта су өтпейтін шұңқырымен қоса орналастырылады. Қазылған шұңқырлар, септиктер көлемінің кемінде үштен екі бөлігі толған соң, дер кезінде тазаланып, дезинфекцияланады. Жергілікті тазарту құрылғылары өндірушінің техникалық құжаттамасына сәйкес жабдықталады.

- Табиғи және жасанды жарықтандыру деңгейлері, сондай-ақ жұмыс орындарының ауасындағы зиянды заттар Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен санитариялық қағидаларға сәйкес келуі тиіс.
- Адамдар тұрақты болатын үй-жайларда табиғи желдету және табиғи жарықтандыру болуы тиіс. Үй-жайларды және баспалдақ алаңдарын желдету ашылатын терезе және есік ойықтары арқылы, табиғи жарықтандыру терезе ойықтары арқылы қамтамасыз етіледі. Барлық өндірістік және қосалқы үй-жайлар жасанды жарықтандырылуы тиіс.
- Жарықтандыру аспаптары ластанудан дер кезінде тазартылады, күйген шамдар ауыстырылады. Шырақтар қорғаныш плафондарымен тұмшаланып жабылады.
- Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен санитариялық қағидаларға сәйкес артық шу, діріл, ультракүлгін, инфрақызыл, электромагниттік сәулелену көзі болып табылатын жабдықтарды пайдалануға тыйым салынады.

- Қоқыс жинау үшін үш жағынан қоршалған, қатты жабыны бар аялда орнатылған контейнерлер қолданылады. Қоршаудың биіктігі орнатылған контейнердің биіктігінен аласа болмауы тиіс. Алаң ғимараттардан, балаларға арналған ойын аяндарынан, демалу және спортпен айналысу орындарынан кемінде 25 м қашықтықта орналастырылады.
- Үй-жайларды, аумақты жинаумен айналысатын жұмыскерлер жұмыс киімдерімен қамтамасыз етіледі және жұмыс киімімен жұмыс істеуге міндетті.
- Объект басшылығы декреттелген топтың жұмысқа орналасу алдында алдын ала және мерзімдік медициналық тексеріп-қараудан, гигиеналық оқудан өтулерін қамтамасыз етуге міндетті. Жұмысқа жіберілгені туралы белгі қойылған жеке медициналық кітапшалар жұмыс орындарында сақталады.

1) Коммуналдық мақсаттағы объектілер (бұдан әрі – объектілер) – бұл әлеуметтік мақсаттағы, тұрмыстық қызмет көрсету және халыққа қызмет көрсететін объектілер: қонақүйлер, жатақханалар, моншалар, сауналар, жүзу бассейндері, кір жуу орындары, химиялық тазарту (бұдан әрі - химтазарту), шаштараз және косметикалық қызметтер, парфюмерлік-косметикалық өнімдерді, ауыз қуысы гигиенасының құралдарын өндіру, өткізу және сақтау объектілері, сондай-ақ зираттар және жерлеу мақсатындағы объектілер;

2) парфюмерлік-косметикалық өнім (бұдан әрі – ПКӨ) – адамның сыртқы денесіне немесе тісіне және ауыз қуысының шырышты қабығына олардың сыртқы түрін өзгерту, жағымды иістендіру немесе оларды тазалау, күту мақсатында тікелей жағуға арналған заттар немесе заттар қоспасы;

3) ауыз қуысы гигиенасы құралдары (бұдан әрі – АҚГҚ) – тазалау, иіс кетіру және профилактика мақсатында тіспен және ауыз қуысының шырышты қабығымен жанастыруға арналған құралдар;

4) зират – мәйіттерді жерлеу үшін арнайы бөлінген аумақ;

Зираттық кезең – мәйіттердің минералдану үдерістері аяқталатын уақыт;

мәйіт сүйегі – мәйіттің шірімеген қалдығы;

көму (жерлеу) – санитариялық, табиғатты қорғау, қала құрылысы және өзге де қағидалар мен нормаларға қайшы келмейтін, қайтыс болған адамның тілегіне, діни сеніміне, әдет-ғұрыпқа және салт-дәстүрге сәйкес қайтыс болған адамның денесін (мәйіт сүйегін) жерге (зиратқа, сағанаға) жерлеу немесе отқа жағу (кремациялау) арқылы сүйегі (күлі) бар урнаны зиратқа, сағанаға жерлеуді ғұрып бойынша рәсімдеу әрекеті;

жерлеу бюросы, жерлеу қызметін көрсететін бюро-дүкендер - азалы рәсімдер жүргізу үшін тауарларды өткізу жөніндегі қызмет көрсету объектілері.

Үй-жайларды тікелей функционалдық мақсатынан тыс пайдалануға тыйым салынады.

Объектілердің барлық үй-жайларында жуу, тазарту құралдарын қолдана отырып күн сайын ылғалды жинау жүргізіледі.

Дезинфекциялау құралдарын қолдана отырып, 7 күн сайын бір реттен сиретпей күрделі жинау жұмыстары жүргізіледі. Жинау мүкәммалы таңбаланады және үй-жайлардың функционалдық мақсатына қарай қолданылады, сөрелермен немесе стеллаждармен жабдықталған, арнайы бөлінген орында (үй-жайда) сақталады. Дәретханаларға арналған жинау мүкәммалы басқа жинау мүкәммалынан бөлек сақталады.

Қонақүйлерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

Қонақүйлер бөлек тұрған ғимараттарда орналастырылады немесе көп функциялы ғимараттар және жеке кіретін есігі бар өзге мақсаттағы ғимараттар құрамына енуі мүмкін.

Көп функциялы ғимараттар құрамындағы қонақүйлерді жобалау кезінде және қонақүйлердің үй-жайлары басқа да ұйымдармен біріктірілген жағдайда, қонақүйлер жоспарлы түрде бөлектенеді, оқшауланады және жеке кіру есіктерімен қамтамасыз етіледі.

Қонақүйлердің тұрғын үй-жайларын жертөле және цокольді қабаттарда орналастыруға тыйым салынады.

Үш және одан көп қабатты қонақүйлер ғимараттарында қоқыс салғыш құбырлар жобаланады. Қоқыс салғыш құбырлардың өзегі құрылыс конструкцияларынан ауа және дыбыс өтпейтіндей оқшаулануы тиіс және адамдар тұрақты тұратын тұрғын және қызмет үй-жайларына жапсарлас салынбауы тиіс. Қоқыс жинау камерасын тұрғын бөлмелер астына немесе олармен аралас және үнемі адамдар болатын үй-жайлар астына орналастыруға тыйым салынады.

Нөмірлерде санитариялық торап, киім ілетін орындар көзделеді. Тұру алаңы бір тұрғынға шаққанда 6 шаршы метрден (бұдан әрі – м²) кем болмауы тиіс.

Тұрғын үй-жайлардың шудан оқшаулануын сақтаған жағдайда қонақүйлердің тұрғын қабаттарында қоғамдық тамақтану үй-жайларын (барлар, кафелер, буфеттер) орналастыруға жол беріледі.

**Сумен қамтамасыз етуге, канализация,
жылу, желдету және жарықтандыру жүйелеріне
қойылатын
санитарлық-эпидемиологиялық талаптар**

Кір жуатын орындар үшін шаруашылық - ауыз су көзін таңдау Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушының "Шаруашылық-ауыз сумен қамтамасыз етуге және суды пайдаланатын мәдени-тұрмыстық орындарға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптарды бекіту туралы" 2004 жылғы 28 маусымдағы N 506 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу реестрінде N 2999 тіркелген, санитарлық-эпидемиологиялық ережелердің талаптарына сай жүргізілуі керек.

Кір жуатын орынның сумен қамтамасыз етілуі, канализация жүйесі қолданыстағы ҚНЖЕ-нің талаптарына сай жүргізілуі керек.

- **Жатақханаларға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар**
- Жатақханаларды жобалау және салу кезінде дәлізді жүйедегі тұрғын бөлмелер 10 бөлмеден аспайтын және пәтерлі жүйедегі 3 бөлмеден аспайтын блоктарға топталады. Әр блокта бірнеше блокқа ортақ болуы мүмкін ас үйі мен санитариялық торап, себезгі бөлмелері көзделеді.
- Отбасылық үлгідегі жатақханаларда балалардың ойын бөлмелері жобаланады.
- Жатақхана ғимараттарында:
- 1) тұрғын бөлмелердің үстінгі қабаттарында және оларға тікелей жапсарлас санитариялық тораптар, қол жуғыштар, себезгі бөлмелерін орналастыруға;
- 2) тұрғын үй-жайлар астында қоқыс камерасын орналастыруға;
- 3) қоқыс салғыш құбырлар мен электр қалқандарын тұрғын бөлмелерге жанастыруға;

- **Моншалар мен сауналарға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар**
-
- Моншалар мен сауналар жеке тұрған ғимараттарда немесе жеке кіретін есігі болған жағдайда кір жуу орнымен бір ғимаратта, сондай-ақ қоғамдық ғимараттар мен өнеркәсіп кәсіпорындарының тұрмыстық корпустарында орналастырылады. Монша мен сауналарды тұрғын ғимараттарда орналастырған жағдайда қабатаралық жабындар будан, жылудан, ылғалдан және дыбыстан оқшаулауды қамтамасыз етуі тиіс.
- Монша және сауна үй-жайларының құрамына: киім ілетін орны бар вестибюль, шешіну-киіну бөлмесі, санитариялық тораптар, жуынып-шайыну және себезгі бөлмелері, бу қабылдау бөлмесі, жұмыскерлерге арналған тұрмыстық үй-жайлар, жуу және дезинфекциялау құралдарын, жинау мүкәммалын сақтауға арналған қоймалар кіреді.

- **Жүзу бассейндеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар**

- Бассейндер бөлек тұрған ғимараттарда, қоғамдық ғимараттарға жапсарластыра салынған (ішіне салынған) үй-жайларда орналастырылады. Бассейндер тұрғын ғимараттарда орналастырылған жағдайда қабатаралық жабындар будан, жылудан, ылғалдан және дыбыстан оқшаулауды қамтамасыз етуі тиіс.
- Бассейн үй-жайларының құрамына: киім ілетін орны бар вестибюль, ерлер мен әйелдерге арналған шешіну-киіну орындары, себезгі бөлмелері, санитариялық тораптар, ваннасы бар зал, персоналға арналған тұрмыстық үй-жайлар, спорт мүкәммалын сақтауға арналған қоймалар, жинау мүкәммалын, жуу және дезинфекциялау құралдарын сақтауға арналған қоймалар, әкімшілік үй-жайлар, медициналық персоналға арналған кабинет кіреді.

- **Кір жуу орындарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар**
- Өзіне өзі қызмет көрсету кір жуу орны мен кірді қабылдау-беру пункттерін қоспағанда, кір жуу орындарын тұрғын үйлерде орналастыруға тыйым салынады. Кірді қабылдау-беру пункттері тұрғын ғимараттарда орналасқан жағдайда, олардың үй-жайларының тұрғын бөліктен оқшауланған кіру есігі және кір және таза заттарды қабылдауға, сақтауға және беруге арналған бөлек үй-жайлары болуы тиіс.
- Кір жуу орындарының сәулеттендіру - жоспарлау шешімі технологиялық үдеріс ағындылығының сақталуын көздеуі және таза және кір заттардың жанасуына, қиылысуына жол бермейтіндей болуы тиіс.
- Жылумен қамтамасыз ету, желдету және ауа баптау жүйелері ауа сапасының гигиеналық нормативтерін, шу мен діріл деңгейлерін, сонымен қатар кір жуу үй-жайларының жылу беру маусымындағы жол берілетін микроклимат параметрлерін: ауа температурасының плюс 18-22 Цельсий градус (бұдан әрі – °C), салыстырмалы ылғалдылықтың 30-65 % болуын қамтамасыз етуі тиіс.

Пайдаланған әдебиеттер:

- 1. Неменко Б.А. Оспанова Г.К - “Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы”(Оқулық).- Алматы 2002.344б.
- 2. Кучма В.Р.- “Гигиена детей и подростков”, Медицина, 2004.,
- 3. Интернет – “www.google.kz”, “www.yandex.ru”

**Назарларыңызға
рахмет!!!**